ՆՈՒՄԷՐՈ 1541 — 1882 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 3—4 ԲԱԶԱՐ—ԲԱԶԱՐ ԻՐԹԷՍԻ — ԱԼԹԸՆՃԸ ՍԷՆԷ

ԹԷՐԱԼԷՄԱՆԸ ԷՖԲԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ԲՈԼԻԹԻԳԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՀԱՄԻ ԵԷՎՄԻ ԿԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ՀԱՊՕՆԷ ԳԻՑԱԹԼԱՐԸ

Մէջիտիէ 20 ղրուշտան

ՍԹԱՄՊՈԼ ԻԶԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 180 ղրշ.
Կէս սալբգ . . . . . 90 »
Իւշ սալբգ . . . . . 50 »

ՎԻԼԱՅԱԹ ԻԶԻՒՆ

Բօսթա իլէ իրսալ օլունաճագլար իշիւն

Պիր սէնէլիք . . . . . 220 ղրշ.
Ալթը սալբգ . . . . . 110 »

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՑԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթիրը իշիւն

1 վէ 2 վէ 3 ճիւնի սահիֆէյէ . . 5 ղրշ.
Կիւնտիւ սահիֆէյէ . . . . 2 »
ԻՒԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ուսուլը սարրաֆիյէյէ այիտ իլանաթ.
2 վէ 3 ճիւնիւ սահիֆէյէրէ . . 6 ղրշ.
Կիւնտիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Զիյատէ միւտտէթ իշիւն իլանաթա այրը բազարլըգ օլուր։
Մէվատտը նաֆիյա տայիր պէնալէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իտտէ օլունմայաճագ տըր։

30 ԲԱՐԱ

Իտարէխանէսի վէ մաթպասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ Էսկի Պապը Զապիթիյէ ոսգաղը քէօշէսինտէ նումէրօ 8տէ տիր։ — Կազէթանըն ուսուլը իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆիֆէի մէվատտ հագգընտա Միւտիրի կազէթա Ցիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունաճաղը կիպի, քեաֆիֆէի մէքեամիյսին տախի անըն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիտա իտտը։

30 ԲԱՐԱ

ԻԹԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍ

Կազէթամըզըն էլտէն սաթըշը 20 բարայա իտարէ իտէմէտիկի վէ պու ԷԻ-ղտէն վագը օլան զարարըմըզ բէք չօգ զէվաթ ինտիրտէ մալիմ օլտուղու ճիհէթլէ, խայրիսահանը մուսիսիլէյհիվին իպրամը տոսթանէլէրի իւզէրինէ կազէթամըզըն էլտէն սաթըշը պու կիւնտէն իթիբարէն ԵՒՆԷ 30 բարայա չըգարըլըգը իլան օլունուր։

ԿԻՒՆԷԼԻԻԹ ՀԱՎԱՏԻՒ

ՄԸՍԸՐ

Պապը Ալիին թէնսիգաթը Մըսրիյէ հագգընտա ինկիլիթերրա սէֆարէթինէ կէօնտէրմէք նիյէթինտէ պուլունտուգը միւգաքէրէ միւավէտտէսի՝ էվվէլքի ադշամա գառար Մապէյնտէն իատտէ օլընմամըշ տըր։

—

Հիւքիւմէթը Սէնիյէնին ժամտարմա խրամէթինտէ պուլունան Սինճ վէ Պէյքրը նամ ինկիլիզ միրալայլարընըն միւտտէթը մուգավէլէլերի կէչէն ըէնչէնպիհ կիւնիւ խիթամ պուլունչ տըր։ Մուսիսիլէյհիմա Մըսրը խրամէթինէ տուխուլ իտտէրէք եարըն խաքէնտէրիյէյէ ազիմէթ իտճէքլէր տիր։

—

Լէճնէպի Թիւճարանընը քեաֆիֆէսի հէնուզ Մըսրը ավտէթ իթմէսի-քլէրինտէն, մահսուլաթըն ֆիւրուխթը իչիւն միւշքիլաթ կէօրիւլմէքտէ վէ վարիտաթը Մըսրիյէ տախի աղրճա թահսիլ օլունմագտա իմիշ։

—

Իքի ինկիլիզ ավօգաթը Արաբիյի միւտաֆտա իթմէք իսթէմիշլէր իսէ տէ, Մըսրը հիւքիւմէթի՝ ավօգաթլարընը նիզամաթը Մըսրիյէ հիւքմունճէ մուհաքէմէ օլունուգ, պիր մութէրիֆ մահքէմէ թարաֆընտան մուհաքէմէ իտրաֆընտան մուհաքէմէ իտրլէմէյէճէքլէրինի պէյան եյլէմիշ տիր։

—

Մըսրրտա գօնթրօլ ուսուլինին ղարմա մատտէսինէ Ֆրանսա իլէ Բուսիատան պաշգա տէվլէթլէր թարաֆընտան մուվաֆագաթ օլունուրը Բարիզտէն եաղըլըյօր։

—

Բարիզտէն չէքիլէն պիր թելէկրաֆտա ռիվայէթ օլունտուղընա կէօրէ, Մ. կամպէթթա՝ Մըսրրտա Ֆրանսա մէնֆէաթինի վիգայէ եյլէմէսի իչիւն Ինկիլթէրրա վէլիի ահտը բրէնս տը կալա պիր թելէկրաֆ քեշիտ եյլէմիշ տիր։

—

Իսքէնտէրիյէյէ ավտէթ իթմիշ օլան Էվրօբալըլար՝ իչէրիլէրէ տօղրու կիթմէյէ հէնուզ ճէսարէթ իտէմէօրլար իմիշ։ ճէսարէթ իտէնլէրտէն պիր իքիսի սուլ մուամէլէյէ տիւշար օլմուշլար տըր։

Էվրօբալըլար խրտիվէ պիր արզուհալ թագտիմ իլէ պէօյիւք քէօյլէրէ սաբէր սէվգինի իսթիտտա իթմիշլէր տիր։

Սիլահսըզ վէ տէօրթ պէշ բէֆիգ պիր օլմատգալարը հալտէ Գահիրէտտէն տըշարը չըգամայօրլար իմիշ։ Էվրօբալըլարը՝ էմնիյէթլէրի իչիւն Արապլարա վէրտիքլէրի պախշիշլէր հատտ ու հիսապլըն խարիճինտէ իմիշ։

—

Զուիցցէրիատա վագը Պէրն չէհրինտէն պէր վէճճը աթի եաղըլմըշ տըր։

«Պուրա մէճլիսի Մըսրը իչիւն թահրիր օլընան սասքիրէ տախը մանիմաթ թալէպ իթմիշ տիր։ Հէր շէհրտէ սասքէր թահրիր օլընմագտա իմիշ։ 250 քիշիտէն միւրէքքէպ պիր ֆըրգա տախի ճէնովատան իսքէնտէրիյէյէ կիթմիշ տիր։ Զուիցցէրիատը վէ Պէլճիգալըարտան պուլունան ասքէր՝ խրտիվին մնյէթինտէ պուլունաճագլար իմիշ։»

—

Մըսրը իչիւն ժանտարմա թահրիրի զրմինրնտա մէմուրէն Ռաթինայա կիթմիշ օլան Նուրի վէ Հասան պէյլէր՝ պու քէրրէ օրատան 250 նէֆէր թօրլայարագ իսքէնտերիյէյէ հարէքէթ իթմիշլէր տիր։ Պունլարրն էքսէրիսի խալամ օլուգ, մնայլարը տախի 20-շէր պէյագ մէճիտիյէ իմիշ։

—

Էնանի մուհարէպէտէ Մըսրը մէմուրինը ասքէրիյէսինտէն հէր քիմ թէրֆիի բիւթպէ իթմիշ իսէ պու քէրրէ պունլարրն բիւթպէլէրի ֆէսխ ու իլղա օլունմուշտըր։

—

Ալէքսանդրա իմբէրաթօրու՝ Պէրլինտէ պուլունան ինկիլիզ սէֆիրի վասէթտը իլէ ինկիլթէրրա տէվլէթինի, ժէնէրալ Ուըլսլիին իպրաղ իթմիշ օլաղը դոլիպիյէթտէն տօպայը բէսմէն թէպրիք իյլէմիշ տիր։

—

Թանթատա Շէյխին պիրի էհալիյի եէնիտէն գըրիրնա թէշվիգ իթմիյի սրբատա շէհրը մէղքիւրտէ մուգիմ ըունանըլար թարաֆընտան թէվգիֆ օլընմըշտըր։

—

Մըսրրտա Գապարի նամ մահալտէ պիր գումպարա բաթլայարպ աէտրթ Մըսրրը թէէֆ օլմուշ տըր։

—

Իսքէնտէրիյէ իլէ Բօրսաիտ արասընտա քեահին իսքէլէրէթ քէօմիւր վէ կաղ իտտալի հագգընտա օլան մէմուուլյէթ՝ պու քէրրէ թրտիվին էմրի իլէ իլղա օլունմուշ տըր։

—

Վագտահ մալիմ իւզէրինէ Մըսրրտան Սթամպօլա բիրինճ վէ բանգագ միսիրլու էմթանընն վիւրուտի քէսիլմիշ օլտըղը ճիհէթլէ, մէղքիւր մալլար բիլացատա պահալըշամըշ իտի իսէ տէ, սոնրան պիր իքի բօսթա բիրինճ կէլտիրինտէն, մահսուլը մէղքիւրէն ֆիյաթը պիր աղ թէնէզգիւլէ եիւզ թութմուշ տըր։

—

Տիւնքի Լէոբէոն պէյանընա կէօրէ, կէչէն հաֆթա բօլիթիգաճա հիչ պիր վուղուատ զուհուր իթմէմիշ իսէ տէ, տիգդաթը ումումիյէյի ճալիպ՝ ճիտտի պիր իշ իճրան օլունմուշ տըր։ Վէ պու իշ բօլիթիգատան ազ եէհմիյէթսիզ օլմայըպ իլէրուտէ պունըն սէմէքաթը կէօրիւլմէճէք տիր։ Պաշ վէքիլ բաշա հաղրէթլէրի՝ ահվալը ումումիյէյի իսլահ իթմէք իւզրէ վագթըն իյճապ իթտիկի թէտապիրին թէրթիպ ու իթթիխաղըյլա մէշղուլ պուլունմուշ տիր։

Բաշի միւշարիլէյհ հաղրէթլէրի՝ մէմլէքէթին ուսուլը խուրէսինճէ, մագսէտը մուայեէնէ վասը օլմադ իւզրէ հիւքիւմէթին մունթազամ՝ պիր իշ կէօրէպիլճէկի տերճէճտէ ըսլահաթ իճրա իթմէեէ բէք զեյատտ սարֆը զիհն իթմիշ տիր։ Տէվլէթը Օսմանլընին գումվէթ վէ իգթիտարը խթիմալ օլունտրգտա տահա զեյատտ միէսարը պուլունմասը իչիւն, ըսլահաթը մէղքիւրէնին իճրասը էլզէմ տիր։

Իչպու իչթիղալաթը մէմուուհէնին տերհալ հավատիս մագամընտա նէշր օլունմասը խայլիտէն խայլի արզու վէ մէմուլ օլունուր։ Բիվայէթէ կէօրէ, Պաշ վէքիլ բաշա հաղրէթլէրի՝ միւթթասքի օլտըգլարը տիրայէթ ու զէֆուվէթ սահիպտարյա իճրան մուամէլէ իթմէյէ սէլահիյէթը թամմէյի իհրաղ իթմիշ օլտուղունտան, բաշի միւշարիլէյհ հաղրէթլէրի պու իլթիֆաթը ազիմէյէ չայէթէ տիր։

Հալ պու քի սէլահիյէթը թամմէյի հաղ օլարագ իշ կէօրմէքտէն իսէ, պիր մուայյէն բրօկրամ իլէ իճրան մուամէլէ իթմէք տահա գօլայ օլսաճագտան, Պաշ վէքիլ Սաիտ բաշա հաղրէթլէրինին իպթիտար իթտիկի իշին նէ տերէճէ միշքիլ օլըբլը պէտիհի օլմաղա մազհարը մուվաֆֆիգըյէթի օլմասընը եղհեր ճիհէթ արզու իտէրիր։

—

Էվրօբա կազէթաարը՝ էլան Ա.վզուբը պահա օլան միխթէլիֆ մանկիյ լայէհալարընտան պահա իթմէքտէ օլուգ, հէր նէ դառար տէվլէթը Օսմանլիյէ պու պապտէ տօղրուտան տօղրույա ալագառար իսէ տէ, ՅԷբուսատէթ էհալիսի մէգքիւբ լայէհալարընը միւհթէվիյաթընա անճագ կազէթալար վասրթասը իլէ խապէրտար օրնագտա տըր։ Էվվէլա, թէտավիւլէ չըգարըլաճագ օլան վէ ասկալը թահվիլաթը մէնֆասաթընա օլարագ, Գալաթա պանքէրլէրինին ըէհն ալտըգլարը բուսուսը սիթթէյի գուրթարմագ իչիւն իհտաս օլունան 8 միլիոնըգ թահվիլաթը միւմթազէյի գիբը իտէլիմ՝ պիր բարիզ կազէթասընընն գավլինճէ, թահվիլաթը մէգքիւրէ պու այ զարֆընտա թէտավիւլէ չըգարըլաճագ տըր։ Պու խապէրին սահիհ օլարընընա ինանըրըզ՝ իհթիմալ տըր պունա տախր պիր սինտիգա հէյէթի թէչքիլ օլունաճագ վէ ազ չօգ իհթիյաթը սուրէթտէ պիր խաթիդրազ թէտավիւլէ չըգարըլարագ, մէղքիւր թահվիլաթը միւմթազէ իլէ բիյագա թէճրիպէ օլունաճագ տըր։ Մամաֆիհի իչպու 8 միլիոնըգ խաթիդրազ տէֆթէն բիյացայա չըգարըլմայաճագը չիւպհէսիզ տիր։

Կէչէլիմ սույուրը ումումիյէթ Օսմանլիյէնին միւպատէլէսի մատտէսինէ։ Պիզ Մ. Բայնագդն լայէհասընա պէօյիւք պիր հէհմմիյէթ վէրմէյիզ։ Անճագ շուրսը միւհթէմիլ տիր քի, գայա մուամէլէսինէ հէալի բէք տէ պէյնմէտիկինտէն, ապրիլ գուբօնընն թէէպիյէսինտէն էվվէլ, էհամբ Օսմանլիյէ՝ գըսմէն պիր թէվհիտ մուամէլէսի վասթասը իլէ միւպատէլէ օլունաճագ տըր։ Եանի Մ. Գուրգն թանիթը (էլսէֆէթօն) թահվիլաթ ուսուլի գապուլ օլունտրգտա, 1858 վէ 1862 խթիդրազաթընա տօգունմայարագ, հէր սընրգի խթիդրազաթ թահվիլաթը թէվհիտ օլուճաճագ տըր։ Էլան միթէսավէր օլան մուամէլէ՝ պիր քեաղրտա մուգապիլ տիկէր պիր քեաղրտա միւպատէլէ իթմէքտէն իպարէթ օլուգ, օրթատա տըր մուամէլէի մնլիյէյէ տիր պիր շէյ եօգ տըր։

Պատէհու Օսմանը Պանգասընն թահթը նէզարէթինտէ պիր Մըսրը հիւքիւմէթ պանգասը թէշքիլինտէն պահս օլունույօր։ Հէր նէ գառար պու հավատիսի մէվսուգ մնլիսմաթ ալան պիր Բարիզ կազէթասը քէմալը էմնիյէթլէ վէրմէքտէ իսէ տէ, զանն իտէրիզ քի պու թաղավվուր հէնուզ գուվվէտտ տիր։ Իհթիմալ տըր քի, Բարիզ Օսմանը սէֆարէթի պու պապտէ պիր թէճրիպէ իճրա իթմէք նիյէթինտէ պուլունմուշ օլսուն։ Շիպհէսիզ Օսմանը Պանգասընընը՝ Մըսրը հիւքիւմէթ պանգասը օրմասը Պապը Ալի իչիւն ֆահտէլի տիր։

Օսմանը Պանգասը՝ Մըսրրտա պիր հիւքիւմէթ պանգասը իհտասընա խայլիտէն խայլի քեաֆի պիր սերմայէյէ մալիք պուլունմագտա օլտուղունտան, շիպհէսիզ Պապը Ալի՝ Օսմանը Պանգասընն պու ուղուրտա իսթիմալը սերմայէ իտիշի միւնասիպ վէ ֆահտէլի օլաճաղընը անլամըշ տըր։ Պէզլէ պիր պանդանըն Օսմանը Պանգասը թարաֆընտան իտտրէ խիլիշի Մըսրրա տա բէք զեյատտ խայրը տըր։

Նիհայէթ Թիւթիւն ինհիսարը (ՐԷԷ) մէսէլէսինտէն պահս օլունուպ, պու պապտէ միւղաքէրաթ Եվրօբատա խայլիտէն խայլի իճրա օլունմուշ վէ իրէրի կիթմիշ օլտուղը կիպի, պու խուսուս պիր տէրհէթէյէ գառար մէսէլէնին պուրատտա տախի իլէրի կիթմէսինէ վապէսթէ իսէ տէ, պու նօգթա ալէյհմամամ մալիմատ յիրտիր։ ԲէԷ ուսուլինի գապուլ իթմէք խուսուսընտա ինկիլիզ թահվիլաթ հավիլէրի պիր տէրճէյէ գառար միւշքիլաթ կէօսթէրմէքտէ օլտուգլարը թէհգիգատ իթմիշ տիր։ գիրա պու սրբատա թիւթիւնէր իւզէրինտէ մէվճուտ օլան վէրիկինն թէվէսսիւինտէն ինկիլիզլէրին մէմուլ իթտիքլէրի ֆայգանըն հաուսուլէ կէլմէյէճէկի իհթիմալտէն պահտ տէյիլ տիր։ Մամաֆիհի ուսուլը հաղրէթ վարթասը յալ գաչագճըլըգը մէն իթմէք խուսուսընտա օլան պէօհիւք կիճիւք՝ վէրկիի մէգքիւրէն թէվէսսիւինտէ օտէրճէճ կիճ պիր հալէ գէյմագտա տըր քի, ինկիլիզ թահվիլաթ համիլէրինտէնպանտա մուխալէֆէթ իտէնլէր, թիւթիւն վէրկիսինին սուրէթը մանթրապտէտ պիր ուսուլը իհթիքատ (մէնհրօլ) թահվիլընա ալընաբագտա, իհթիմալ քի գաչագճըլըգը թէմամըյլա մէն իտէմէեն պիր ուսուլը գրամը ազէմի խայալի օլան հաբլաթընտան տահա զկյատտ գէվամտտ քէսիրէ հուսուլէ կէլճէկի իթիգատընտա պուլունայօրլար։

(Իսրէլ Լէոբէրէ)

—

Նէլէճէք սէնէտէն իթիպարէն Ռուսիայա վէրիլճէք թաղմինաթը մէպտէի թէէտիյէսինճէ պաղը մէրթէպէ իհսթիլաֆ զուհուրա կէլմիշ տիր։

Ռուսիա տէվլէթի՝ 1883 յունվար իպիթասընը մէպտէի թէէտիյէ ատտ իթմէքտէ վէ օ եօլտա գարար վիրիլմիյի զանընտա իմիշ, վէ Պապը Ալի իսէ սէնէի մանկիյ իպիթիտար օլան շէհրը մարտըն իպիթասընտա թէէտիյաթա իպիթիտար օլընմասընը իսթէմիշ տիր։

Վէքիրն պէ յանընա կէօրէ, իշպու մատտէ թէսվիկէ եօլունա կիրմիշ տիր։

—

Պուլկարիսթան գառու քէթխուտալըղընն՝ տէվարը տէվլէթտէն հանկըը իլէ մուխապէրէ իտէճէյինէ տահր մուխապէրէ օլան մէսէլէ՝ ախիրէն խարիճիյէ միսթէշարը Յատան Յարութիւն էֆէնտի հաղրէթլէրի իլէ Մ. Զանոֆ պէյինտէ հուսուլէ կէլէն իհթիլաֆ իւզէրինէ թէվվիյէ օլընմագ եօլունա կիրմիշ վէ բօլիթիգա մէսաիլի իչիւն խարիճիյէ վէ մէսաիլը սահրէ իչիւն մէնսուպ օլարը տահրէ իլէ մուխապէրէ իտիվէսինէ գառար վերիրմիշ, վէ պուպապտէ քի լայէհալար գալէմ ալընմըշ իսէ տէ, պիր գաչ կիւն էվվէլ Մ. Զանոֆ «բօլիթիգա մէսաիլի» իպարէսինին կյդահ օլընմասընը թալէպ եյլէմիշ տիր։

Մ. Զանոֆընը՝ Ռուսիա սէֆարէթի թարաֆընտան վերիլէն թալիմաթ իւզրէ հարէքէթ իթտիյի, խարիճիյէ նէզարէթինճէ անլաշըլարագ, սէֆարէթը մէղքիւրէ իլէ տախի մուխապէրէ օլունմուշ տըր։

Ռուսիա սէֆարէթխանէսի՝ ճէվապընտա, Մ. Զանոֆրն իֆատէսինի թասդիգ իլէ, բօլիթիգա մէսաիլինին թասրիհի լազըմէտէն օլտուղընը, վէ շիմտիքի՝ իչէրին էվվէլքի կիպի ճէրէյանը լազըմ կէլէճէյինի տէրմէէան եյլէմիշ տիր։

—

Եագընտա Տէրսաատէթ կէլէճէք օլան Ռումանիա սէֆիրի Մ. Մավրօէէնի՝ հալա մուալագ տուրմագտա օլան Արապ թապեասը մէսէլէսինի սուրէթը գաթիյէտ հալ իչիւն նէզար Պապը Ալիտէ թէչէպպիւստ պուլունաճագ իմիշ։

—

ճէնպէլը Լիսնան միւթէսարրըֆը ալէյհինտէ օլուպ, զահրընտա պուլունան պիր իպարէտէն վիւքէլի ֆիիսամ հաղարաթընա վէ սիւֆէրան էճնեպլիյէ պիր սուրէթի վէրիլմիյի անլաշըլըղընը պէէան իթտիյիմիզ ֆրանսըզճա բիաալէ՝ 34 սահիֆէտէն իպարէթ օլուպ, պունուն մահալը թապ ու նէշրի մէճճուլ իմիշ։

Բիաալէի մէպքիւրէնին պիրինճի պէնտինտէ, Բիւսթէմ բաշա հաղրէթլէրինին մէհաքիմը առլեէյի քէնտի նուֆուզընա թապի իթմէք իչիւն կէօսթէրտիյի հիւքմտէն, վէ իքինճի ֆրգրասընտա, միւթէսարրըֆը միշարիլէյհին ումումը իտարէյէ սուրէթի վէ քէյֆիյէթը միւտտախէլէսինտէն, վէ իւչիւնճիւ ֆրգրասընտա տախի քէնտի լէհինտէ մահղէր թօրլաթմասընտան պահա օլունմուշ տըր։

Վէքիլ կազէթասը պու պապտէ պէր վէճճը աթի պէնանը միւթալէա իտիյօր։

«Այէլ խուսուս պիր միւթէսարրըֆտան պէօյլէ իմկասըզ վէ հաթթա մաթպասա պիլէ կէօսթէրիլմէքտէն բիսայէլէր նէնշրի իլէ էրթիքտա օլընմասը եօլուզ օլտըղը կիպի, պու թարղտա պիր բիսայէլտէն պիլ իսթիֆատէ միւթէսարրըֆիլզ մանսուպը իչիւն պաղը ասհապը ամալ բէյտտա օլմասը՝ աղարիպը զարաիպտէն այրըլմագ պիր հալտըր։»

Թերճիմանը Հէբէբտր իսէ, մէսէլէնին՝ էհէմմիյէթի տերճէճէսինտէ միւքէլի ֆիիսամ թարաֆընտան թահթը նաղարա ալընաճաղընը մէմուլ իսէ յօր։

(Տոթէլէյէ հավատիսը էլէն սոն սահիֆէյէ դիրճտտր օլընա)։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Ամէրիկա Հավատ գուրթանէսը Բրուքլինտան մանրամասնը Ռեպլէ ղրանան ճէլէկրաֆլըր տըր։

Պէրլին 14 հոկտ.

Գոնթ Հացֆէլտին Ալէքսանիա ումուրը խարիճիյէսինէ գահիէն թաեինի իւզէրինէ, Մ. Բատովիչին Տէրսատէթ Ալէքսանեա սէֆարէթինէ նատալը մուհագագ տըր։

Գահիրէ 14 հոկտ.

Կաֆէր Էլ-Էլ-էյնին պէյանընա նազարէն, Մըսրը օրտուլ ճէտիտի՝ 11 պին նէֆէրտէն իպարէթ օլուպ, զապիթլէրի Ինկիլիզ վէ Մըսրլըրտան, վէ միւլազիմլէրի Արենավուտ վէ Պուլգարիսթան Միւսիւլմանլարընտան ինթիխապ օլունաճագ վէ Մըսրը ժանտարմա ասքէրի 1500 նէֆէր օլաճագ տըր։

Իսրէնի ֆոխոտ Թելէկրաֆ

Լօնտրա 15 հոկտ.

Տիւնքի կիւն Լօնտրա պօրսասընընն գօմիթէսի՝ դայա օլունուպ տամգալանմըշ օլան թահվիլաթը Օսմանլիյէնին պօրսատա թէտավիւլինի գապուլ իթմիշ տիր։

Սինրուլ Նէ-Ղ Թելէկրաֆ

Գահիրէ 14 հոկտ.

Լօրա Կրանվիլ թարաֆընտան վերիլէն թալիմաթ հիւքմունճէ, Ինկիլթէրրա գօնսօլօսը Սըր Էտուարտ Մալէթ՝ Արապլրի միւտաֆտա խլէմէք իւզրէ պիր Ինկիլիզ ավօգաթը թալինինի թալէպ իյլէմիշ տիր։ Մըսրը հիւքիւմէթի՝ պու թալէպէ մուվաֆագաթտան գավիէն խարինքաֆ իթմէքտէ տիր։

ՍԱՐՐԱՖԻԵՆ

Զրգան ճումա էրթէսի կիւնի կէրէք պուրա վէ կէրէք էվրօբա բիյացալարընտա բէք չօգ ալըմ սաթըմ վուղու պուլմուշ տըր։ Եէվմը մէղքիւրտէ էքսէր էսհամ եիւքսէլտիկի կիպի։ գօնսօլիտէ տէ 14 ղրշ. 22 բարայա վէ Տույունը Միւթթահրտէի Մըսրիյէ 79 ֆր. 35է չըգմըշ տըր։

Թիւթիւն ինհիսարը (ՐԷԷ) մէսէլէսի շու սրբատա միւթթէֆիգէն թահթը միւգաքէրէյէ ալընմըշ օլտուղընտան, անդարիպ պու մէսէլէնին հալի մէմուլ տըր։ Ինհիսարը տերէօհտէ իտէճէք գումբանիանընն 100 միլիոնըգ պիր սերմայէսի օլուպ, պունուն նըսֆը իսթիմալ օլունաճագ տըր։ Մէղքիւր գումբանիա՝ տէվլէթէ սենէվի 725 պին լիրա թէէտիյէ իսէճէկի կիպի, սաֆի քեար՝ գումբանիաի մէղքիւր իլէ հիւքիւմէթը Սէնիյէ վէ ասհապը թահվիլաթըն վէքիլի մագամընտա պուլունաճագ օլան Ցույունը Ումումիյէ իտարէսի պէ յինտէ էվվէլճէ մուգաբրէր վէ մուայյէն օլան պիր մրգտար նիսպէթինտէ պէ յինէրինտէ թագսիմ իտիլճէք գումբանիան տիր։

Պէօյլէ պիր մուգավէլէյնին՝ մէսէլէյէ ալագառար օլան հէր ֆրգայա տա ֆահտէտէն խալի օլմայաճաղը աշիքար օլուպ, գումբանիաի մէղքիւր՝ պու եէնի ուսուլը իհթիքաթ (մնհրօլ) սաբիտինտէ հիչ տէյիլ իսէ գաչագճըլըգըն 100տէ 40 նիսպէթինտէ էնիւ ալընաճաղընը մէմուլ իթմէքտէ իմիշ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Իչիթտիկմիզ կէօրէ, Ամիյէ նազրը ճէվտէթ բաշա հաղրէթլէրի՝ բաթրիգ գայմագամը նասը հագգընտա վէրիլճէք ճէվապը պիր գաչ կիւնէ գառար բաթրիգխանէյէ իրսալ օլունաճաղընը, ճումանա իրթէսի կիւնիւ բաթրիգ վէքիլի Ռուսճուգլեան ԴերՏ. Գէորգ Մ. վարդապետ պէեան իթմիշ տիր։

—

ԻԹԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍ

Պու սապահ զիյրինտէ «Զեր բաժանորդներէն Լուսաւորչական հայագդի ոմն» իմզասընտան պաշգա պիր իսմ օլմայարագ մնթասպամըզա պիր վարագա միւրուա խուռա, մէպալը միւնէֆրիճաթընա քեսպը վուգուֆ իթտի իսէ տէ, նէ սահիպը վարագանըն խմի վէ նէ տախի վարագի մէղքիւրէնին թահրիրինէ սեպէպկյէթ վիրէն պէտապախթըն խմի զիբը խուլմէմիշ օլտուղընտան, հիքեայէ օլուսնան վագտա իլէ քիմին նաղարը տիրգգաթը ճէլպ օլունմագ խթէնիյօր իսէ, օ զաթ թարաֆընտան պիզէ պու պապտէ պիր սիվալ իյրատ օլունտրգտա, եա սահիպը վարագանըն վէ նաեսօտ օ վարագատա թարիֆ օլուսնան պէտապախթ քիմենէնին քի՛մ օլտուղընը պիլմէմիզ վէ պէօյլէ պիր վագտայա էմին օլմամըզ լազըմ կէլտիրինտէն, եա սահիպը վարագանըն մնթասամըզա կէլմէսի վէ եախսոտ օլ պիքէս պէտապախթըն խմի թարաֆըմըզա պէլտիրիլմէսի իյճապ իթտիկի սահիպը վարագայա պէ յան օլունուր։

—

Ա.Զ.Դ

Երիտասարդ մի, որ մայրաքաղաքիս մի բարձրագոյն վարժարանէն ուսմանց և բարի վարուց վկայական ունի, տեղեակ է Հայերեն, Գաղղ. և Թուրք լեզուաց, թուաբանութեան, Տօմարակալութեան և կը գրէ մաքուր ու գեղեցիկ գիր։ կարող է վարել դպրոցական մէջ երկրորդական դասատուի, փոխ-տեսչի, ընդհանուր հսկողի և դաստիարակի պաշտօն. Լուսապատկանց մէջ խմբագրող և Տօմարակալ գրագրի, գործակալի (Պօլսոյ մէջ կամ դուրսը) և այլ պաշտօններ։ Ունի պատուաւոր երաշխաւորութիւն։

Դիմել ի խմբագրատուն Մարդ։

2—2

ԻՆԿԻԼԻԶ ՏՕՆԱՆՄԱՍԻ

ԺԱ.

Գրամուել վէֆաթ իսիպ, հիւքիւմէթի գրալի թէքբարէն իպդա օլունարդաս, վէ Իբինճի Զաբբը, Սիթիսարթլար թանիթնա օթուրուպտա, Հօլանտալըլարը Ինկիլիզլէրէ գարշը օրան էարիուտանվէթ տուլդուրարը թէքբարէն թահրիբ օլունուլար, վէ Ինկիլիզ սանճաղընը սէլամլամագ մէճպուրէյէթի քիւչիւքլէյինի, պիր տէֆա տահա սիքիպ իւղերլէրընտէն սթմադա թէճբիւլէ իթմէք իսթէմիւրէր։

Պիր Հօլանտա ֆիլոսոֆ, պիր թագըմ Ինկիլիզ թիւճճար վէ չիթեճիլէրին ճէնուպի Ամերիգատա թէէսիս էյլէմիշ օլտուգլարը պիր միւսթէմլիքեանթը պասպգ զապթ իթմէյինտէն, մահէլի մէզգուրա իրսալ օլունան պիր Ինկիլիզ ֆիլոսոֆ տախի էէթիշիպ Հօլանտալըլարը տիշարը սթարը վէ պատէհու Շիմալի Ամերիգայա կէչիպ, օլ վագթ Հօլանպալըլարը էյինտէ պուլունան վէ չիմտի Միւսթէմէպայի Ամերիգատէվլէթլէյինին միւհիմմի պիր գըսմընը թէչբիլ իսէն ճէսիմ պիր միլրի Հօլանտալըլարն էյինտէն զապթ իթտի, վէ մէզգիւր միլրէ Ինկիլիզ պաշ ամիրալը Տիւգ սը Եօրգա պիր չէրէֆ օլմագ իւզրէ, Նիու Եօրգ նամը վերիլտի։

Պէնճուն իւզերինէ, Հօլանտա տէվլէթի տախի, մէշհուր սը Բիյթերին գօմանտասը թահրինա վաղ էյլէտիլի գովկէթի պիր ֆըրգա ատանտա իլէ Ամերիգա սէվգիրինտէ հիճում իսիպ, Ինկիլիզ գումբանալարընը մայի օրան պիր թագըմ մուհալլէրի պասպգ խարապ էյլէտի։

Իբի տէվլէթի պէյնինտէ թէքբարէն վուգու պուրան պէյիւք տէնիզ մուհարեպէյլէրի պու սուբէթլէ պաշլարը։

1665 սէնէսի եվիլինտէ, Հօլանտալըլար, ըսամէն Ինկիլիթերայա գարշը իլանը հարպ իսթտիլար։

Ինկիլիզ ատանմասը, սթէչ կէմիլէրինտէն մատտա 110 գըթա հարպ սէֆինէլէրինտէն իպարէթ օլուպ, պունլարրն տէրսունինտէ 4537 բարէ թօր վէ 22200 թայֆէ վէ պահրիյէ ասքերի պուլունմագտա իսի։

Օրտամ նամ պաշ ամիրալն գօմանտասը թահրինտա օլան Հօլանտա ատանմասընն մըգտարը սապի Ինկիլիզլէրինէ միւսսիի օլուպ, ատճաղ պունլարրն պաղը սէֆինէլէրի, պէյիւքլիւք Ճրհէթինտէ Ինկիլիզ սէֆինէլէրինի կէչմէ քաէ իսիլէր։

Միւթէվէֆա գահրաման վան Թրոմբն օղլու Գօրնէլիուս Թրոմբ, Հօլանտա ատանմասընտա իբինճի ամիրալ իսի։

Սէնէյի վէգբիւբ յունիսին պիրինտէ, իբի թարաֆ ատանմալարը, Ինկիլիթէրրա սուլարընտա պիրիպիրլէրինէ բասթ կէլտիլէր, վէ Ինկիլիզ պաշ ամիրալը Տիւգ սը Եօրգ, տէրհալ տիւշմէնին իւզէրինէ գլեամ իյլէտի։

Իբի թարաֆ տախի սթէչ մանովրասընտան զիյատէ եէլէքէն մանովրասը իլէ իսայլի միւտատէթ պիրիպիրլէրի իլէ ուրաշարդ ատանսընա, Նիհայէթ Ինկիլիզլէրին տէնիզճիլիի դուշէպէ իսիպ, Հօլանտա ատանմասը թա օրթասընտան իբի գըսմա պէօյունտիս, վէ պու իբի գըսմընն օրթա եէրինէ կիրէն Ինկիլիզ ատանմասը անլէրի պիրը պիրը վուրմաղա պաշլադը, մուհարեպէ պիր ումումիլիգ հալի քէպ վէ քէնտի նիհայէթ տէրէճէյէ օլան շիտտէթինի իսկար էյլէտի։

Եինէ պաշ ամիրալ պաշ ամիրալա գարշը, Իբիսինին տախի ատճաղ կէմիլերի եալընըզ օլարագ տէհլէթի պիր տիւէլօեա թութմուշուպ, Նիհայէթ Հօլանտալը պաշ ամիրալին սէֆինէսի, թէքմիլ թայֆէվէ ասքերի վէ պաշ ամիրալը իլէ պէրապէր հավայա ուչարը։

Հօլանտա կէմիլէրինտէն պիր թագըմը տախի պիրիպիրլէրինին իւզէրինէ տիշիպ, տիրէքլէրի վէ իպլերի օլ տէրէճէյէ պիրիպիրլէրինէ թագըլպ գարշըտարը քի, պունլարը պիրիպիրինտէն սէրբեստ գապիլ օլամայրը, Նիհայէթ Ինկիլիզլէր թարաֆընտան պունլարը պիրիսինէ ատթէչ վերիլտիքտէ, հէրսի պիրտէն թութուշուպ եանարլար։

Պունուն իւզերինէ, Հօլանտալըլար արթըգ գաթի իւմիա իսէրէք ալէթ թաճիլ գաչմահա պաշլարընը, վէ սապահտան ախշամա դուտար տէվամ իտէն պու պէօյիւք մուհարեպէտէ տախի, թէքմիլ ֆիւթուհաթ եինէ Ինկիլիզլէրտէ գալը։

Անճաղ Ինկիլիզ ամիրալը, անլաշրմայան պիր սէպպէլէ Հօլանտա ատանմասընը գօվալամտահա տէվամ իթմէտի, վէ պունուն իչին, Ինկիլիթերրատա էրէյիճէ արպէտա զուհուրինէ տէ սէպպէպիյէթ վերիլտի։

Պու ճիւմլէ իլէ, եէնէ Հօլանտալըլարն թէլէֆաթը չօգ օլուպ, 24 գըթա սէֆինէլէրինտէն պիր թագըմը զապթ օլունտուղը կիպի, պագլարը տախի եա աթէչէ վերիլմիշ եախօտ պաթրըլմիշ իսի, վէ 8000 նէֆէր էօլիւ վէ եարալրատան մատտա, 2500 նէֆէր Հօլանտալը տախի էսիր տիւշմիւշլէր իսի։

Ինկիլիզլէրին իսէ եալընըզ Զէրէմ նամինտա թէք պիր սէֆինէլէրի Հօլանտալըլարն էյինէ կէչմիշ օլուպ, ինանճա թէլէֆաթլարը տա էօլիւ վէ եարալը տախիլատ օլարագ, 1000 նէֆէրտէն տախի չօգ աշաղը իսի։

Ֆագաթ Հօլանտալըլար, մէզբիւբ մաղլուպլէյէթտէն մէյուս օլմայարագ, էսքի կէմիլերինի թամիր էյլէմէյէ վէ պիր եանատան տախի եէնի կէմիլեր ինշապնա օլ տէրէճէտէ զայրէթ կէօթերտիլեր քի, 1866 սէնէսինտէ 104 բարչա սէֆինէտէն իպարէթ պուլունան եէնի պիր ատանմա իլէ թէքբարէն տէնիզէ չըգմագա միւգթէտիր օլտուլար։

Մէզբիւբ ատանմատա 4716 բարէ թօր վէ 22000 նէֆէր տախի թայֆէվէ վէ պահրիյէ ասքերի պուլունուպ, մէշհուր Տը Ռիյթեր տախի պաշ ամիրալ թայեէն օլունմուշ իսի։

Գօրնէլիուս Թրոմբ, Էվերցէն, վէ Տը Ռիթթ տախի իբինճի արնըզի ամիրալարգ մէմուրլարէթի իլէ Տը Ռիյթերին մահէթինէ վաղ օլունտուլար։

Ինկիլիզ ատանմասընն գումվէթի տէ, եէնէ Հօլանտալըընքինէ միւսաբի իսի իսէ տէ, Ինկիլիզլէր այնի վագթտա Ֆըրանսա իլէ տախի հարպա թութուշմուշ պուլունտուղլարընտան, Ֆրանսա ատանմասընն Հօլանտա ատանմասը իլէ պիրլէշմէսինի մէնն իթմէք իչուն անընն եօլունու կէօրէթլէմէք իւզրէ, 20 գըթա Ինկիլիզ սէֆինէլէրի, բէրէնս Բիւբէրթին մայէթինէ վէբիլիպ Ֆրանսա սուլարընա կէճտատերիլտիլեր, վէ պու սուբէթլէ, Ինկիլիզ ատանմասը, Հօլանտա ատանմասընտան խայլիճ զայիֆ գալը։

Ամիրալ Մոնք, պագը գալան 60 սէֆինէ իլէ պաչգա հէր հանկը ատանմայա դարշը օլա ուղրաչմայա միւգթէտիր իսի իսէ տէ, տէնիզճիլիքտէ Ինկիլիզլէրտէն չօգ աշաղը պուլունմայան Հօլանտալըլարը հէման քէնտինէն պիր պուշուդ գաթ վկյատէ գումվէթինէ գարշը գօեարպիլէճէ՞ մի իսի։

Ցաունիսին 14նտէ վէ կուտուինա եագընալարընտա Հօլանտա ատանմասընա բասթ կէլինտիքտէ, Ինկիլիզ ամիրալը, հէյսի իգթիզատէ պիրլէշէպիլմէդ իչուն Բրէնս Բիւբէրթէ եագըն պուլունմագ իւզրէ, Հօլանտալըլարը Ֆրանսա սուլարընա չէքէճէք իբէն, պէյլէ պիր էմրի պասիրեթէ (խոհմամութիւն) իմխապ իթմէյէրէք, տօղրատան տօղրու անլէրին լուզերինէ հիճում էյլէտի։

Պու մուհարեպէ, թամ տէօրթ կուն տէվամ էյլէտի։ վէ Ցպանիա Արմատատընա գարշը օլան մուհարեպէյի միւսթէմնա թութտուզմուզտա, պունուն գատար ուզուն սիւրմիւշ օլան պիր տէնիզ մուհարեպէսի տահա պուլունամագ։

Հէր կիճէ, իբի թարաֆ սէֆինէլէրի տախի աթէչի քէսպգէրի չէքիլիրլէր, վէ ֆէրտասը կիւնիւ այնի չիտատէթ ուզաղապա թէքբարէն մուհարեպէյի տէվամ էյլէմէք իւզրէ, սագթըգլարընը թամիր իտէրլէր իսի։

Մուհարեպէնին իւք կիւնիւ, Թրոմբն սանճագ կէմիսի էօյլէ պիր հալէ կէլտի քի, սանճաղը պայգա պիր սէֆինէյէ նագլ էյլէմէք իճապ իթտի։

Տը Ռիյթեր քէնտիսի տախի պէօյիւք թէհլիքէտէ պուլունուպ, Հօլանտա սէֆինէլէրինտէն պիրիսի տախի հավայա ուչուրուլտու։

Օլ աչամընը, Հարմէն նամ Ինկիլիզ ամիրալը սանխինին սէֆինէսի պիւսպիւթին մուհասարէ օլտու իթէ տէ, ամիրալը մուսամիլէյէ, Հօլանտալըլարը իւչ գըթա աթէչ սէֆինէլէրինի պաթըրարագ քէնտի սէֆինէսինի գուրթարտը, ֆագաթ քէնտիսի վուրսամուշ օլտուղու կիպի, սէֆինէսինին տախի կէմի տէնիզճէք հալի գալմամըշ իսի։

Հօլանտա ամիրալը սանիլէրինտէն Էվերցէն տախի մէգբիւբ չաթըշմատա վուրուլուպ թէլէֆ օլտու։

Տիկեր թարաֆատան, պիր չօգ Հօլանտա սէֆինէլէրի Ռէքբիի նամ ամիրալը սանինին իւչ գըթա սէֆինէլէրինի սրգըշարընը, բէք նամիուսովի (անհուսատար) վէ բէք գանը պիր չաթըշմատան սօնրա, կէրէք քէնտիսի վէ կէրէք քէնտի ատէմլէրինին բէք պէօյիւք գրսմը տա թէլէֆ օլարագ, մէզբիւբ իւչ կէմի պիրտէն, Հօլանտալըարը էյինէ տիշտիլէր, վէ իսթէթ կէչէն կիճէ գարանլըղը, պու սուբէթլէ իւք կիւնի մուհարեպէյէ խիթամ վերտի։

Ֆէրտասը կիւնիւ, Հօլանտալը ամիրալարատան պիրիսի վուրուլուպ թէլէֆ օլտու վէ իւչ գըթա Ինկիլիզ սէֆինէլէրի տախի խարապկէթ հալինէ կէլտիքէր։

Իւչինճի կիւնիւ Հօլանտալըլարա եէնիտէն 16 հարպ սէֆինէսի տահա իմտատա կէլտիկինտէն, ամիրալ Մոնք ֆէնա սուբէթտէ սըղըշմայա պաշլատը, վէ բրէնս Բիւբէրթին ատանմա ֆըրգասընը բասթ կէթիրիպ անընի պիրլէշմէք իչուն, Ֆրանսա սուլարընա տօղրու սիւրիւքլինմէյէ պաշլատը։

Ինկիլիզ ատանմասընտա հէր վէճճ իլէ մուհարեպէյէ միւգթէտիր կէլտիկտէ, ամիրալ Մոնք ֆէնա սուբէթտէ սէֆինէլէրի գալմըշ իսի։ պու ճիւմլէ, ամիրալ Մոնք քէնտինէ ապա ֆիւթուր կէթիրմէյէրէք, նիզամը սուբէթնէ Ֆրանսա սուլարընա տօղրու Հօլանտա ատանմասը հուղուրընտա կէրի չէքիլմէք քան, վէ սագթանմըշ օլան սէֆինէլէրինի քէնտի էսնիճնտէն իլէրի տօղրու վարարրըպ, 16 գըթա սաղլամ սէֆինէլէրի իլէ անլէրին արգա թարաֆընա սիբէր օլմուշ իսի, վէ պու սուբէթլէ պիր եանատան էօլունա տէվամ իտիպ, պիր եանատան տախի, արգասընտան քէնտինի գօվալամագտա օլան Հօլանտա ատանմասը իւզերինէ աթէչ իտիպ տուրմագտա իսի։

Պիր տէ նահէհան Ինկիլիզ ատանմասընտա, պիր սէվինճ եայզարասը գօրտու։

Բրէնս Բիւբէրթին մայէթինտէ պուլունան ատանմամա ֆըրգասընէն կէլմէքտէ օլտուղու կէօրիւլմիշ իսի։

Հիչ պիր իմտատա, տիւնեա իւզերինտէ պունուն պէօյիւք պիր զայրէթլէ պէրլէնիրմէմիշ իսի։

Ֆագաթ չի ֆայտատ քի, մէզբիւբ իմտատ չօգ կէճ եէթիշմիշ օլտուղունտան, Ինկիլիզլէրին պու տէֆաքի մաղլուպլայէթլէրի, ֆիւթուհաթա թահվիլ օլմայճագ իսի։

ՄԱԼԱՅԻԱԹԻՍ

Ամիսէքի մէքթուպ տէրճի զըմնընտաճօղթօր Թիրեաքեան էֆէնտի թարգմանտան մամթպամբզա կէօնտէրիլիր պիր։

. . . Միւէլլիֆ էֆէնտի

Ցիւնքի, եանի 1539 նիսմէօլու նիսսէնիզատ, Միլլէթ Մէճլիսը Ուսմանիի միւզաքէրաթընին նագլէնտան սօնրա, բաթրիգ վէքիլի էֆէնտի հագգընտա կէչէնէրտէ վուգու պուլան պիր նէշրիյաթընըզտան պաշս իթտիյինիզ սըրատա, օլ միւնասէպէթլէ չախսըմըզդա ախտ պաղը մէգալաթընըզ տախի կէօրիւմիշ օլտուղունտան, թահսիհի մէսէլէյէ մէճպուրիյէթ հասըլ օլմուշ տըր։

Լիվիլա՝ վէքիլի միւմիլէյհ Գեր Դէորգ Ե՝ վարդապետ հազրէթլէրի ալէյհինտէ օլան պաշսընը՝ հագարէթ նիյէթիյլէ եազըլըր կիպի Դիւանատան Մէճլիսէ կէօսթերիլմիշ զանն իթմէնիպլէ, բէօրթըրընընզզն (մուխպիր) սիգի եանըթմիշ օլտուղունտա կէօսթերիյօրսունուզ, վէ նիւմունէսինի պաղէն իպրազ իթտիյինիզ կիպի, մատտէյի պիլէթրաֆ անլամագաղընն հիւքմի կէչէրէք, թարաֆիմտան պիր զարագը չախսի իսկար իսիրմիշ իլամիրը ալէթթաճիլ կէյսերմէնիպլէ, բէնտինինին քիւլլիւտէն քիւլիյէ եանընընմագտա օլտուղունուզու հյմա խոյօրսունուզ։

Պէյհիմիզտէ անգարիպ թէսվիյէսի միւսամմէմ օլան պիր մէսէլէմիզ վար օլուպ, ֆագաթ պունուն իսէ մէսաիլի ուսումիյէի միլլիյէյէ հէչ պիր վէճճ իլէ թէալլիւգ վէ թէէսիրի ճարիզ վէ միւմքին կէօրիւմէյիպ, վէ զաթէն թապ ու մէշրեպիմ վէ թէրպիյէմ վէ մէպսէմ իգթիզասընճա, շախսըմա խաստ օլան ուսումու ու մէսաիլին տալա վէ գաթան ուսումիյէթ տաիրէսինէ նագլ ու թահվիլի, վէ ալէլ խուսուս էսէրը զարաղ օլարագ, շու թարիգլէ պիր ակաը ինթիգամա չըգըմագ արագաղըզընը իրթիքատապ իթմէմէզ վէ իթմէզ օլտուղումա քամիլին թէէվին օրմանրգը բիճճա իսէրիմ, Հաթթա աթիսէքի պէյանատրն պու պապտէ սիզէ պիր տէյիլի դավի օլաճաղընա տա շիւպհէ իթմէմ, Շեղլէ քի,

Կէչէն բէնդչենպիհ կիտնքի իճթիմատա Բաթրիգ վէքիլի էֆէնտի քէլամէ ազաղլէ, մէվզուը պահս օլան ֆըրդարընզդտան Ինճինմիզ օլտուղունու պիլ շիքեայէ պէյան իթտիքլէրինտէ, մանիմի ալիլերի օլտուղու վէճճ իլէ, վագիֆէտէն օլան Ճէվապը Դիւանատան վերիլմէսի լազըմ կէլիրքէն, միյանէտէ չախսի պիր հիսապըմըզ մէվճուտ օլտուղունտան, թարաֆիմտան պիր էսէրը զարաղ ատտա օլունարագ պու կիտնքի վերմիշ օլտուղունուզ մանդը միւնթիճ օլմաքն իչուն սիքիւթէ բիայէթ օլունմամշ, վէ նաթրդը մուսմանլէյհին իչպու պէեանաթը, մէսաքիը միւհիմմէ թէղքիրիս հէնիկամանա թէատիֆիլէ նատրլատ հազրընն թարաֆիրնտան տախի նազարը տրդգաթա ալընամատրդընտան, էպլէճճ կէչիրմիշ իսի։

Պու տէֆաքի իճթիհատտա իսէ, վէքիլը միւսարիկէյհ թարաֆիրնտան կէթիրիրմիշ օլան բարբթոհալը հազրըրմըզ իսլէրինտէ պէօմիք պիր ղրյա վերմէսի վէ քէնտիլէրինին պու խուսուստա վագը վէ միսէլլէմ օլան տրդգաթա ու տիրայէթինտէն ուսումէն մանդրդկէյէթ հասրլ օլտուղունտ տէրք իլէ, վաճիպէ վէ վագիֆէտէն օլան մէճմուանիյէթի կէրէք մուսմանլէյհէ վէ կէրէք Գեր Սիմէոն Արբազան հազրէթլէրինէ թգգտիմ պիրլէ, պիլ միւնասէպէ վէքիլ էֆէնտինին կէչէն տէֆաքի տրդ իթմիշ օլտուղլարը պահս իւզերինէ իսէ «Պու ուէէնին Բուրէնդու Լուքս պուլան Դէթուլրնի

ՖՈՒԳԱՐԱՏ ՀԷՔԻՄԻ

ԺԱ.

ՍԱՐՆԸԾ

(1539 Նէսդերոպ սէլամ)

Խրյանէթ . . .

Նալընըզ պու քելիմէ պիր թագըմ չիտպէ վէ էնմեյէթսիզլիկի մուճիպ օլմագտա իսի։ Շեհսպէհ իրքէնճէլէրին էն ֆէնասը ֆքէն, էն ագիզ տօսթլար, էն ֆէտաքեար արզ տատպչար, վէ էլէսարլ օ վագթա գատար ճան ու կեօնիւլտէն էմնիյէթ իսիլէն սիկճիմէք էշխաս իւզերինէ արթըգ չիտպէ իթմէք լազըմ իսի։

Ֆիլհագըգա օ անէ տէկին Ֆրանչ-Գօնթէ եանի սէրպէսթ էյալէթին սէրպէսթ էֆրատը իչուն սէրպէսթվը իւնանանընա լազըգ օլուպ, հիչ քիմսէ պու ֆագիլէթտէն չազըյ ինհիրաֆ իթմէմիշ վէ հեր թարաֆտա սատագաթ վէ վամանբէրվերլիք կէօրիւլմիշ իսի։

Շեմտի իսէ խըյանէթ պուչ կէօսթերմէյէ պաչլամագտա իսի։

Հէմ տէ պու միճուտրն գանդրէնա օլան իւք ատատը՝ էն եիքսէք մէվգիսէ պուլունան ատա, եանի Ֆրանչ Գօնթէ հուրրիյէթինին սաղ գօյու իսի։

Անճաղ ատրզատէկեան՝ օ վագթա գատար ճանը յլա մալըյա իմանամ վէ միւսաֆիքա իթմէք օլտուղը իչուն տատաղը պիրտէն պիրէ թէ՞րք մի իսէճէքտի։

Պու կէվճէրլիք ատատա ուսումի՞ մի օլճաղտը։

Վէ էկեր Անթիա սը Մօնթէկիւ Լուլտաը օլարագ խըյանէթին մէնֆուր պարաղընը ատտա իսի, ատատա պու մէնֆուր իսի՞ ըմիմէյէճէք մի իսի։ Մուհարեպէ եիպկիւնանէ ֆաքիր սիւչիւճ վէ պաթմըշ օլան օվա վէ տատ քէօյիւլէրի՞ օլ զենկին վէ գուսարթմի սէրեպէյինին տիչէր սը օլտուղը թէէսիրը խաֆիրտէն նա՞սը. արի վէ պէրի օլտուլիճէքլէր իսի։

Անթիա սը Մօնթէկիւ՝ էյալէթին տավասը իչուն օ գատար բարլագ ֆէտաքեարլըգլար կէօսթերտիքտէն սոնրա, սաթըլմըշ իսի։ Պու գատար եիբբէյէ չըգմըշ օլան իչպու տուի իսթիմալ տահա աչաղ էնիպ խալգ միյանընա տա եայըլա՞մագ մը իսի։

Պունտան պէօյլէ գաբթան Լագիւզոն քիմէ՞ իթիգատ իտէպիր իսի։

Քո՞մ պիրիր, պինեէքա սերպէսթ գալար էֆրատը միյանընտա տա խաթինլեր եօ՞գ մը իսի։

Եէթէ Լագիւզոն՝ եաբաեալընը վէ պիֆիր գարանլըգ իչինէ պուլունարը էսնատէ, վուգուսթ եիպինտէն քէնտի էսնիճնտէ աշըլան եէնի պիր թարիգտէ միւթալէաթա զարգ օլարագ, պալատէ պէր օլունան թարդտա քէնտի քէնտիյէ սէօյլէյէճէքտէ իսի։

Մուսմանլէյհին մուվագգաթէն իչինէ սրզընտըրը սարնըճ՝ էկը գօնաղը կիպի պիր տաղըն թէէրսինէ էարը ան վէ պիճիմէմ գալէլէր կիպի թահթը մուհասէրեյէ ալանմասը. միհնթէմիլ օլան պիր գօնագ մէվզիինտէ բէք լիւզումլը իսի։

Սարնըճընն սապթ պուլունմասը լազըմ տէյիլ իսի, պիր չօգ կիմնէր վէ պէլքի պիր չօգ հաֆիթալար տատքիրը միւթեատտիսէնին իհթիյաճաթընա քիֆայէթ իտէճէք գատար քիւլիյէթլի սու իսթիսալ իթմէք իւզրէ պու սարնճ խայլիճէ տէ կէնիշ օլմալը իսի։

Պինաւէրին ժան սը Շալօն՝ պու գօնաղը եարտրրտրընընտա, պիր գայանան իչինտէ պիր սարնըճ գազարրմըշ օլուպ, պու սարնըճ եեր պիրը քէմէրի կիպի թէքմիլ ավլուենին ալթընը թութմագտա, վէ պու ավլուենին զեմինի մախսուս մէյիլի վէ չեվ եարըլարագ վէ քիչիւք սու եօլլարը վաղ օլունարագ, եաղմուր սուլարը սարնըճին ազրընա գատար կէլիպ տէօրթ օլուգ վատէթ ասըլը պիլէգկէտէն աչաղա ագմագտա իսի։

Եաղմուր սույը՝ թաչտան մամուլ քէմէրլէրլէ էօրթիլիւ օ կէնիշ վէ ապտերին սարնըճա տէօքիւլտիքտէ, թէմամըյլա տուրուլուպ իչինտէքի բիտիքլէրինի օրտա պրագըր վէ քուենար ուլու կիպի սոսր վէ դաղա սույու կիպի պէրրագլանընը իսի։

Սարնըճընն իչինտէ, էթրաֆընտա ֆիրտօլայը, իքի այագ եիքսէքիքտէ պիր ըրաֆ եաբըլմըշ օլուպ, պու ըրաֆ իլք վէ սոն պահարլարտա եաղան պէօյիւք եազմուրլար վագթինտէ անճաղ սու իլէ գաբանըր իսի։

Լագիւզոնը գօնաղընն պիրիմինէ սիկճիմէք սիկճանըլարը պիլէ արասալար իսի, օ ըրաֆընն իւզերինտէ այագտա տուրմուշ վէ պաշընն իւսթինտէքի քէմէրլէ կիզլէնմիշ օլտուղընտան, պուլամայաճագլար իսի, մուամիլէյհ՝ օ հալտէ խաթիրի կիպի աղըր միւթալէաներէ տալտարիր իսի քի, պու միւթալէաթն նէտէն խաբարէթ օլտուղընը պալատէ վէր իթմիշիպ սիր։

Լաքին օ կիճէ ագլտան ֆիքիրտէն խարիճ պիր թագըմ վուգուսթլարդն պիր պիրի արտըսրա գուհուրի զանն իտէրսին ճէնալը Հագգ թարաֆընտան մուգարրէր օլմաղլա, գաբթանընն միւթալէաթը՝ մէմուլ իթմէտիկի պիր թարգտա տարմատաղընն օլտու։

Էկլանթինին նէրտիկնի եօգաբը ալտրզընտան պէրու անճաղ պիր գաչ տաղիգա միւրուր իթմէշ իսի։

Սարնըճտաքի սու՝ էվվէլա չիտատէթլէ ալթիսսթ օլուպ, պիր ազ տալիպլանտրգ տան սոնդրա քէսպը սիքիհնէթ իթմէշ օլտուղընտան, սարնըճընն քիմերի արթըգ քիչիճնէք տաիպալարընն սէսինի աքս իթմէմէքտէ իսի։

Օ տրա պիրտէն պիրէ իչիտիլէն այգրը պիր սէ՝ գաբթանընն նազաքը տիգդաքընը ճէլլլ իթմիշ օլուպ, տաչարընն քէօքիհնտէն տէ սօուգ պիր թէր ազըթաը։

Գաբթանընն տայանըշ օլտուղը գայանընն արգասընտան պօզուհնուգ պիր խիսիթ վէ նէֆէսի քէսիլէն պիր ֆէրեատ իչիտիլտի։

Իք ազրզ մումանլէյհ՝ քէնտիսինէ էօյլէ պիր սէս կէլիպ եօգտա ալը օմասընը իչուն քէնտիյէ գանատաթ բէյտա իթմէկէ չալընը, վէ եէնիտէն տիդգաթը թամմէ իլէ տիկնէտի։

Խիսթիլէր տէ օ՞ֆարա հագիգաթէն քէսիլտիլեր։

Լաքին պունու միւթեագիպէն զայէթ միհնքէսիր պիր գալպտէն ուզան պիր ահ ու էնին չըգտը։

Արթըգ չիտպէ գաղմամագտա իսի։ Օրտաա եագրն պիր եէրտէ քէտանաք վէ սէֆիլ պիր ինատ, չիտպէսիպ Էկը տէրեպէյինին ըեգիրտէ ինասիրզընա գուրպան օլան պիրիսի վար իսի, եօգտա Ֆրանչ-Գօնթէ էսյալէթինտէքի քէօյլիլէրին օ մէյուն գօնագ հագգընտա նագլ իթտիքլէրի խայալի հիքեայէլէրէ իթիգատ իթմէյի իսի։

Խիսթի, ֆէրեատ ու ֆիլանդէր արզասընտան սիկեր պիր թարգտա ֆագատ թէմամըյլա ֆարգ օլունան պագգա պիր սէս տահա իչիտիլիպ։ զանն իտէրսին պիր ինատ միճճուտը եէրին տիպինտէ աղըր աղըր սալանամագտա վէ բուպա վէ էպէրիյէ գայայա սիրթինէրքք եավաչ եավաչ տարաղ պիր աշզալընն իչինտէն գայմագտա իսի։

(ՏԵՂ-4)

Մեծ Էրը ասոսդիե ընբոնած պերբեմեր Եհամիդիերին օմ-պրընը» Դիւան պէրան իթմիշ տիր քի, պունտա տա հիշ պիր կէօնա մանա վէ մուախեղէ-եէ սէպէպ պըրադըմայարագ հէմ կիւզէլէմէ վէ նէզաքէթ իւզրէ էյթաի վաղիֆէ իտիլմիշ վէ հէմ թարաֆէյնին խօշնուտիյէ-թինի մուճիպ օլմուշ օլտուղունը զանն իտէրտի։

Ամբ պու ֆըգրայա սէպէպ վէրէն սիդին քէնտի պահսինրդա կէլինտի.քտէ, պունուն նէտէն ի-պարէթ վէ նէ մէալտէ օլուպ օլ-մամասընը թէֆթիշ իթմէ.ք՝ մէ-սէլէ իշիւն պիզճէ էհէմմիյէթտէն խալի իսէ տէ, մատամ քի նէ խասթալըգ իշիւն եաղըլմըշ օլ-տուղունու ֆարգ իթմէմիշ օլ-տուղումուղու խոտտա իթմէ.ք-տէսինիզ, պու պապտէ տախի շունու իխթար իսէրիմ քի, թէշ-խիսը էմրազ վէ թայէնը էավիյէ խուսուսընտա քիմնէտէն տերա ալմայա իհթիյաճըմ օլմասը-ղընը ռանա պիլտիյիմտէն վէ իս-թիֆաարը նապդ պահսինտա իսէ պիր չօգալարընա տերս կէօռթէ-բէպիլիր տերէճէտ պէպլի սայ վէ վիւճուտ իթմիշ օլտուղումանն, պու հիճվիյաթա թարաֆըմանն՝ պաշգա պիր ճէվապ վէրիլմէ յիպ, անճագ իտտա իթմիշ օլտուղ-նուզ պահսին՝ նիւսխէի մալիմէ-տէ թարաֆընըղտան պիտտէ ֆարթ միւթալէա օլունմասը յրա դարի-ունը քիրամինըզա մալիմաթ ի-չիւն իշպու պէնտը ճէիպնինն տա-խի տէրճինէ հիմմէթլէրի միւ-թէմէնտա տըր։

Ց. ԹԻՐԵԱՔԵԱՆ

2 Հոկտ. 1882
Կէտի.ք-փաշա

Թէրճէմանը Էֆէնտիմ. — Տօղթօր Թիրեաքեան էֆէնտիյէ էվվլա չունու պէ.յան խուէրիզ.քի, «Դեր. Գէորգ Մ. վարդապետ հաղրէթլէ-րի ուէյհինդե օլան պահսինրդը» տէ-տիյինտէ եանընլեոր։ «Դէորգ Մ. վարդապետ հաղրէթլէրի հէ-քինդա օլան պահսինրդը» տէմիշ օլա տօղրույու սէպղէմիշ օլուբ իսի. չիւնքի օ ֆգրանդն վէ.քիկը միւմիսիէյհ ալէ.յհինտէ օլմասը-ղընը կաղէթամիպղը 1537 նիւմէ-բօլու նիւսխէսինտէ պէ.յան վէ իսպաթ իթմիշիզ տիր։

Սանկի, կաղէթամըղընն չը-գան ճուսմա կիւնքի նիւսխէ-սինտէ եաղընըղմըզ ֆըգրայա սէ-պէպլիյէթ վիրէն մէսէլէտէ պիզ երեսփոխանական ժողովն նկարագրութիւնընը թէպլիզ հիմ մէթ իլլէմիշ օլան զաթլարդն պի-զի եանընլթմըշ օլաբղը պահսինա կէլինտի.քտէ, պու խուսուստա տախի Տօղթօր Թիրեաքեան էֆ-դիյատէպլէ եանընլեոր։ Զիւնքի, նապլ քի մալիմ տիր, պիզ ճուս-մա կիւնքի նիւսխէմիզտէ երես-փոխանական ժողովմիզա քէրա-թընը նագլ իթմիշիմիզ ֆգրատա քէնտիսինն վագը օլան պէեանա-թը մալիմէսինտէն ասլա պահս իթմէմիշ իսի.քեաբընը սաաթճտէ կաղէթամընը թաղը էմնասը-տա, հէր նապլ իսի պիթթէատ-տիք Հայրենի նամ կաղէթա էլի-միզ կէչտիկինտէ, մէզբիր կա-ղէթանը՝ սայիր պաղը կաղէթա-ղը կիւզի պիր վագթտան պէրու Տը. Թիրեաքեան էֆ.յէ տախի մէճ-հուլ օլմայան հալէր վէ չալասար վասէթասը իլլէ ճնշ-ս ալթընտա վէ «Թէրճէմանը Էֆէնտիմ ալէ.յհինտէ եաղընըզ տա պիզէ տօգանմայընը» գըլըգը նէչր օլընտրդը աշի.քեար օլաբղընտան, վէ կաղէթաի մէզ-քիր տահիպլինէն երեսփոխան օլմըշ օլաբղը նապդը տըգդաթա ալընտրդընտան վէ Տը. Թիրեաք-եան էֆ.նէն երեսփոխանական ժո-ղովտա ալէյհիմիզտէ սէօյլէմիշ օլ-տըղը մէգալաթ տա մէղքիր կաղէ-թատա եաղըլմըշ օլաբղընտան, պիզ տախի մանքինատա տթթըլաճատ օ-լան կաղէթամըզը տուրտրրթըզ նահագդ եէրինէ ալէյհիմիզտէ վագը օլմուշ օլան թէարրուզա պիթթապ ճէվապը սէգա վէր-տի.ք։

Շիմտի պիզ տախի պէ.յան ի-սէրիզ քի, Տը. Թիրեաքեան է-ֆէնտիյին երեսփոխանական ժո-ղովտա սէօյլէտիյի վէ սուբէթինի պալատէ.քի մէ.քմուզ իլէ պէ-յան իթտիկի մէղալաթը իլլէ Հայ-բենիյտէ եաղըլան մէղալաթ ալա-սընտա պէօյլէ.ք ֆարդ վար տըր։ Պիզ հիշ պիր վագթ քէնտի եաղ-տըղլարըմըզ ֆըգրալարընը վէ պէնտէրին երեսփոխանական ժո-ղովտա պէհէմհալ նաղարը տըդ-գաթա ալընսըն իստասընտա պու-լունմադ իսթէմէ յիզ. չիւնքի պիզ նասըլ քի միւնասիպ կէօրտիւկի-միզի եաղմայա մուխթարըզ, էօյ-լէ տէ երեսփոխանական ժողով եաղալարընընը նաղարը տըդգա-թա ալըպ ալմամատա մուխթար տըր։ Լաքին ալէյհիմիզտէ հա-դաբէթ իլլէմէկէ քիմսէնին հագդ-ու սէլահիյէթի օլմասընը տախի աշի.քեար տըր։

Անճագ թէէսսուֆ իսէճէ.ք պիր ճիհէթի վար իսէ օ տախի շու տըր քի, Տը. Թիրեաքեան էֆէնտինին նաղարը միւթալասընտան հէր կիւն տուբ օլմայան Հայրենի կա-ղէթասընն՝ մալիմ օլան մէսէլէ իշիւն եաղմըշ օլտրդը ֆըգրա իլլէ քէնտի պէ.յանաթընն արասըն-տա պէօյլէ.ք պիր ֆարդ վար ի-քէն, նէ սէպէպէ մէսնին Տօղ-թօրը մուճիպլէ.յհ մէղքիր կա-ղէթայա պիր թէ.ղիպնամէ կէօն-տերմէ յօր։ Էկէր Հայրենիին թէր-ճէմանը Էֆէնտիյի գատար էհէմմիյէ-թի օլմասընը տերմէ.յան իսէր իսէ, օ ճիհէթի տօղրու տըր, եօգ էկէր պաշգա պիր սէպէպի վար իսէ օրասընը պիլէմէ.յիզ։

Սալիսէն, պալատէ.քի մէ.ք-թուպընն՝ «դէնիզդէ անբարդ Բէս-էյէ մուսամմէմ օլն դէր դէ-էնդը-էր օրդ» ֆըգրասընա կէլինտի.ք-տէ, պիզ Տօղթօր Թիրեաքեան էֆէնտիյէ պէ.յան իսէրիզ.քի, նէ Թէրճէմանը Էֆէնտիյի կաղէթասը-նընն, վէ նէ տախի ճիհէթը խու-սուսիյէտէն տօլայը անընն միւտ-իրինն քէնտիսի իլլէ նէ անդարիպ վէ նէ տէ իլէբուտէ թէավիյէսի մուսամմէմ պիր մէսէլէ եօգ տըր։ Էկէր էօյլէ պիր մէսէլէնին մէվ-ճուտիյէթինէ Տը. Թիրեաքեան է-ֆէնտի գանի օլմուշ իսէ, լութ-ֆէն վէ թէնէզզիւլէն պիզզ տէ պիլտիրսին, թէավիյէ օլունաճագ պիր մէսէլէ իսէ, հէր ան ու զէ-ման թէավիյէսինէ ամատէ ու հաղբրրզ։

Մէ.քթուպընն սօն բարչասընա կէլինտի.քտէ, Տը. Թիրեաքեան էֆէնտի պունա հիշ պիր ճէվապ վէրմէտէն կէչտիկիմիզէ, զանն-մըզճա պիզի մաաղուր թութար։

Զիւնքի մէ.քթուպընն սօն բար-չասընն իլլք սաթբրլարընտա, մատամ քի «Ամբ պու ֆըգրայա սեպէպ էրէն սէնդ էնդի դեռդ պահսինդը կելինդ-դ» տիյերէ.ք պաշլայօր, մատամ քի օլ ֆըգրայա Հայրենի նամ կաղէթանընն եաղտրդը ֆգրա սէ-պէպլիյէթ վերտի, վէ մատամ քի չիմտի օլ սէպէպլիյէթ Տը. Թիր-եաքեան էֆէնտիյին պալատէ.քի մէ.քթուպը իլլէ իյղահ օլունուպ անլաշընը, վէ պիթթապ օլ սէ-պէպլիյէթ տէֆ ու իղալէ օլտու, պինաէն ալէյհ Տը. Թիրեաքեան էֆ.նին թէպպուտէթինէ ասլա շու-մուլի օլմայընը, իյմա եօղտու եա-ղընը տըդգաթա ալընը Պոդէ նամ պէ.յլի.ք վաբօրընը տերհալ Սուսամա կէօնտերմիշ տիր. պու-նունլա պէբապէր կէօրիւնիւշտէ, Պահրիյէ նէզարէթի՝ ճէրէեան իտէն վուգուաթտան խապէրտար օլմամընը տըր քի, Լէյ գում բանեասընա մէնսուպ Տ.նէ նամ վաբօրը իսթիյաճ վէ Վաթիյէ իրսալ իլլէմիշ տիր. պու վաբօր՝ Վաթիյէ վիւրուտ իթտիկինտէ, Պոդէ նամ պէ.յլի.ք վաբօրը զա-թէն իղնէ.դէն վաբօրընտա պու-լունան եօլճուլարլա էշեանընն գրա-մը քիւլիսինի եիւ.քլէնմիշ օլտը-ղընը կէօրիւնճէ, Տէրսաատէթ ավտէթ իթմէկէ մէճպուր օլմուշ տըր։ Շիմտի իշ՝ Ավսթրիա վա-բօրունա թէէտիյէ օլունաճագ մըդտարը թաղմինաթընն թէավի-եէսինէ գալմըշ տըր։

—

ՕՍՄԱՆԼԸ ՊԱՆԳԱՍԸ

1882 ՅՈՒԼԻՍ 31 ՊԻԼԱՆՉՕՍԸ

ՄԱԹԼՈՒՊԱԹ

	Ղրշ.	
Էսհամ—Սէրմայէտէն հէնուզ թող օլունմամըշ էսհամ	550,000,000	
Սանդըգ { Սթամպօլտա	57,487,990	16
Սանդըգ { Շիւպէլէրտէ	28,571,722	34
Սանդըգտա պուլունան սէնէտատթ	255,205,032	11
Խազինէի Հիմայունուն հիսսապթը ճարիյէսի—Պանգա-նընն գիմէմաթը	665,061,332	29
Միւթթէֆիք հիսսապթը ճարիյէ—Պանգանընն գիմէմաթը	257,154,844	19
Էհամ վէ էմթիաա ի

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Այէմանիա բրէնպէրինտէն օ-լուպ՝ Այէմանիա սէֆարէթինտէ միւսաֆիր պուլունան վէ կէչէն կիւն Մապէյնտէ պիր զկյաֆէթ-տէ հաղբը պուլունան Հէս բրէն-սի՝ էվվէլբի կիւն բիֆադաթքնտա ղաթը Շահանէ եավէրբէրինտէն պիր զաթ պուլունտըղը հալտէ, պիր Մապէյն արաղասնա բա-քիպէն Պաալը Այէյէ կիթմիշ վէ Պաշ վէ-քիլ բաշա հաղբէթլէրի իլէ միւլագաթ իթթիքան վէ միւ-շարիէյէ թարաֆընտան ֆէվգէ-լատէ իլթիֆաթ կէօրսիւքէն սոնրա՝ Հարպկէյէ նէզարէթինէ ադիմէթ իթմիշ վէ նաղբը բաշա հաղբէթլէրի իլէ կէօրիւշիւտիր։

Բրէնտը միւշարիլէյհին Հարպա-յէ նէզարէթինէ ադիմէթ վէ ավ-տէթինտէ՝ պիր թապուր սաա-քիր սաֆպէսիմէի սէլամ օլմուշ-լար տըր։

—Ճէբէտէ Հավ-էյին պէյանընա կէօրէ՝ թարիճէյէ միսմէնէրը Տատեան Ցարամթիւն էֆ. հաղ-բէթլէրի՝ թարիճէյէ սահիբէսինտէ ճամի իթթիխազ զբլնան մնահալ-տէ պիր միւտատիմտէն պէյու է-զան վէրիրմէտիկինի խապէր ալա-բադ՝ իսմամ ճէլբ իլէ պունտան պէօյրէ եզան վէրիմէտինի էմր իթմիշ՝ վէ միւհիմճէյնտէն միւ-թէմիֆա Մէֆէնա էֆ.-տէն գալ-միշ օրան 50 գրշ մնաղը իսմամ է-ֆէնտիյէ թասսա իյլէմիշ տիր։ Միւսիթէրբը միւշարիլէյհ վէ նա-ղբը բաշա հաղալաթը մէդբիր ճամիյէ կիտէրէք՝ էյլեսընդն թէճամիանի էմր իթմիշլէր տիր։

—Մէ-քեաթիպը իսլթիտայէ չակիրտանընտ միւ-քեաֆաթ օլա-բադ մէսաալիալար իթա օրնմասը հագդընտա իրատէի Սէնիյէ սու-տուր իթմիշ տիր։

—Նիմէլքի կիւն Այմթրիա սէ-ֆիրի՝ մայէթինտէ պաշ թէրճէ-մանը պուլունարը հալտէ։ Պաալը Այէյէ կիտիպ խարիճէյէ նաղբը բաշա հաղբէթլէրի իլէ միւլա-գաթ իթմիշ տիր։

—Նպէլքանը Շահանէտէն օլուպ՝ պիր միւտատիթտէն պէրու Էլբօ-բատա պուլունան գօմանտան Տրէյտ իլէ մահ.քէմէի իսթինաֆ աղասընտան Սրիֆիան էֆէնտի տիւնքի կիւն Տէրսաատէթ կէլ-միշլէր տիր։

—Ախիրէն Տէրսաատէթ կէլիպ Օթէլ ա՝Ամէրիքէրէ Էնտիկինի եաղասըզմէզ Մաասմ կուրգօ վէ պէրաաֆէրինտէ պաղը միւթէպէր գաատընը պուլունդուզու հաղ-տէ չրգան ճումաա էրթէսի կիւ-նիւ վէ-ռէնէ վաբօրը իլէ Պրուսա-յա աղիմէթ իթմիշ տիր։

—Էվվէլքը կիւնքի նիւսխէ մէղտէ Էմիրնէ վէ Ֆիլիպէյէ սէյահաթ իտէճէկինի եաղասըզմըղ Մանսէն-եօր վանմթէլի՝ պէրապէրինտէ ըէհապիյինտէն վէ քեաթիպը խու-սուսիսի օրան Մ. Վիգօ պուլուն-տըղը հալտէ, չրգան ճումաա էր-թէսի կիւնիւ Էմիրնէյէ միւթէ-վէճճիհէն Սթամպօլան հարբ-քեմի իթմիշ տիր։ Միւշարիլէյհին օրասան Ֆիլիպէյէ կիթմէսի միւհիմէմիշ տիր։

—Խասքէօյտէն պիր Լահուտի գէղը թաթավալը պիր գունտու-բաճը իլէ պէրապէր թաթավալա գաչբով օրատա Թրխիման օլմուշ վէ գունտուբաճը իլէ էվէնմիշ տիր։ Գէղն բէտէր վէ վալիտ-սի պունու տույտուգլարընտա՝ մէրգում գունտուրաճը գարշը գէղ գաչբմա տավաը իգամ իմ միշլէր վէ իշ հիւքիմէթ թա-բարֆընտան նագարը տրգաթա այլնարադ՝ կէչէն բէնչէնպիհ աղշամը 20 գատար ժանտարմա պէրապէրիլէրինտէ պիր թա-գըմ Լահուտի իլէ խախամը պուլունտուգու հալտէ մէրգում Բուսմն թաթավատա էվինի պա-սբզ գէղը Լահուտիլէրէ թէտիմ իմիշլէր տիր։

ՊԻՐ ՀՈԳԴԱՊԱԶԸՆ ՏԻԿԻՐ ՀՈԳԴԱՊԱԶՏԱՆ ԱԼՏԱՆՄԱՍԸ

Լէան Բարիզալ պուլունան հոգ-դապաղ Հէրման՝ պիր վագթ ճէ-նուպի Ամերիգատա պուլունարը զէման Մոնթէվիտէոյ վալիսի թա-բարֆընտան վէրիլէն պիր սոսրէտէ հայրը պուլունմուշ տրը։ Մէգ-քիւր սոսրէյէ տավէթիլիլը մի-յանընտա նիմ վահչի իլ Բաթա-կօնիալը պուլունուպ պունպարա եագլայմնյա քիմսէ ճէսարէթ ի-տէմէմէ քտէ իտի։ Հոգդապաղ Հէրման պունդար իլէ պիր աղ-վագթ կէչիրմէք իւզրէ եանդ-ըլնա կիտուպ՝ անլէրտէն պիրին-նէն պրունընտան պիր բօրթու-գալ չրգարմնյա պաչլատըգտա՝ մէրգում Բաթավօնիալը քէմալը հայրէթ ու թէաճճիւպինտէն գբբ գբբմիրը քէսիլմիշ տիր։ Մուսխ-խարէն Հէրման՝ տիկէրինին պը-բունընտան տա պիր տիկի զու-բուչլըգ չէ քիպ չրգարմշ՝ վէ էլ-հասըլ Յիւնճինին՝ պրունընտան տա աղ պիր ֆարէ եավրուսը տրշա-ըը չրգարմշ տրը։ Մէրգում բա-թակոնիալը քէմալը տէրճէ խէվգ ու տէհշէթէ կիրիֆթար օլմուշ՝ տէհշէթլի պիր սէս չրգ արմշ վէ կիթմէք արզուսընտա պուլուն-տըղընը իշարէթլէ անլաթմշտը։

Բաթակոնիալըլար իլէ ուշագ-լարը մէգքիւր սուարէտէն մու-ֆարէգաթ իթթիքլէրինտէ՝ սու-արէտ պուլունան պիրճիւմէ զէ-վաթ Հէրմանը էթրաֆընա թօր-լանըպ կիւլմէյէ սէվինմէյէ վէ մումմիկ յհին իթթիկի մարի-ֆէթլէրտէն տօլպը թէպրիք ու թէհենկէ իթմէյէ պաշլամշլար տըր։

Հէրման՝ պիր թավր ու հարէ-քէթը հարիմանէ վէ միւլայիմանէ իլէ հէրքէսին մէահ ու սիթայի-շինէ միւֆիթէխիր վէ միւթէշէ-քիր պուլունմագտա ի.քէն՝ պիրա-տէն պիրէ սոաթըմ բարաքէսէմ վէ զայրհիւմ պաղըրմայա պաշ-լամշ տըր։ Զիրա Հէրմանդն ան-թիդա վէ զիգէյմէթ պիր սաա-թը՝ գօրսօնը՝ բարա քէսէսի՝ թէք ճամը կէօզմայիւ վէ մէն-տիի զայլ ու նապէտիտա օլմուշ իտի։

Եարբմ սաաթ գատար սօնրա թաթակոնիալըլարը ուշաղը ավ-տէթ իտիպ տէմիշտիր.բի՝ հոգ-գապաղ՝ իւշինեու բաթակոնի-պարընն պրունընտան ֆարէ եավ-ըրսընը չէքտիկի պրբատա մէր-գում քէնտիսինի խէվֆ ու տէհ-շէթէ տուշար օլմուշ կէօսթէրէ-ըէք օլմադ տէրեճէ եշբբգը-ղբլա պունդարը աշբրմշ իտի։ Հէրման էօմիւնտէ պէգյլէ պիր օյունա կէլմէմիշ օյուսրընտան՝ պու իշ տէյմէ հալ իլէ ֆիբրին-տէն չրգմայտաճագ տրը։

ԱԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԷՎՐՈՒՊ. ՖՕՐՍԱՍԸ

Լօնդրա 14 Հոկտ.

Խնկիլ էհամը Խնկ. Լիր.	101-9/16
Օամ. էհամը աշբլրը	13-1/4
» » գաբանը	13-
Իսթիդրաղ 65	16-1/4
» 69	14-1/2
» 71	72-1/4
» 72	26-3/4
» 73	13-1/8
Օամանլը Պանդ.աղը	22-5/8
Բուսխա իսթիդրաղը	86-3/8
Մը.ը տուլ. մութա հրատ	71-3/4
» իսթիյագլը	95-7/8
Տարրա Սանիէ (Մբարը)	73-
Ռօշիլա իսթիդրաղը (Մբարը)	92-3/4
Մանարիսթ. էհամը 1877	102-1/4
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատ	-

Բարիզ 14 Հոկտ.

Ֆրանս. էհ. 3 % ֆր.	81-57 1/2
» » % 5	116-60
Օամ. էհամը աշբլրը	13-25
» » գաբանը	13-07 1/2
Իսթիդրաղ 65 ֆր.	81-
» 69	68-
» 73	65-
Բուսմէլի չրմէ նաբքէրի	58-75
Օամ. Պանդ.աղը	817-50
Գրէսի Լիոնէ	641-25
Գրէսի Ֆօնսիէ	1432-50
Լիոն ագսիօնը	1640-
Սուէզ ագսիօնը	2730-
Բուսխա 5 % 1877	96-1/4
Իթալիա էհամը	89-25
Սբը Փօնս. մութա հրատ	362-50
Մանարիսթ.ան էհամը	101-1/2
Նուսան 6 % 1879	-
Գամպիօ 3 այ վատ	25-26

Վիէննա 14 Հոկտ.

Անգլօ Ֆիորին	-
Բուսմէլի չրմէ նաբքէրի	28-

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էհ. ուս. տիւն ագչ. գար.	14-16
Պու սապահ աշբլրը	14-14
Մբարը մութ.ահրատ. գաբ.	79-20
Պու սապահ աշբլրը	79-20
Իսթիդր. 65 (մութ.օն)	85-
» 65	79-50
» 69 (բինաբ	71-
» 72 (Պօն տիւ թրէ.)	25-50
» 73	65-
Բուսմէլի չրմէ նաբքէրի	57-25
Ագչէ Ֆրանկ	9-
Ռէբօր Դրչ.	-
Հէվալէսիդ »	35-

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէսի ժէնէրալ	7-08
Սթամպօլ պանդ.աղը	9-
Սօսիէթէ ժէնէրալ	5-17
Թրամվայ	3-40

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օամ. լիրաաը 100 գրշտան	Դչ. Բր.
Պէյազ մէհմիտիյէ ֆարգը	107-35
Մէճիտիյէ »	102-20
Պէշլիք »	103-30
Ալթընըզ »	124-15
Գագբը »	700-
Դրամ	1030-
Ինկիլիզ լիրաաը	110- 5
Ֆրանսազ ալթունը	87-25
Բօլ	90- 2
Գրէմից ալթունը	51-20
Գարասօն գայմէսի	9-08

ԻԼԱՆԱԹ

Խապինէի Խասսաի Շահանէտէն կէլէն իլան

Էրզադ անպարընն պիր սէնէ-լիք իտարէսինէ լազըմ չալը վէ ատի ֆասուլեա իլէ սօմա վէ ա-տի Նօհաա վէ մէրճիմէկին մի-նագասասընա թրշրինը էվվէլը բուսմինն իչիւնճիւ բաղար կիւ-նիւ պաշլանճաղընտան՝ թաղիպ օլանլարընն եէվմի մէգքիւրտ խա-ղինէի խասսաի Շահանէտէ պու-լունմալարը իլան օլունուր։

29 խլուլ 98 3—3

Էվգաֆը Հիմայուն վարիսաթը ու-մումիկէ իտարէսինտէն կէլէն իլան։

Ճէնենէթմէքեան Էպ իլ Ֆէթհ Սուլթան Մէճիտիէտ դաղի վէ Սուլթան Ասիֆա խան հաղարա-թը ճամիի շէրիֆիէրի տրշ ավա-լարընտա իշպու 99 սէնէսի թէ-դարրուպ իսէն իյար առհասրն-տա էմնալ վէ սաաղդալարը վէճճ-լէ քիչատ օլունճաղ սերկիլեր-ոէն գատիմնէն օլունակէլտիկի վէճճլէ բէամ ալընմագ, լիրան Օսմանի 100 դրշ. օլմագ, վէ պէ-տէլէրի բէշինէն թէսլիմ գբլըն-մագ իստրէ մագթուէն իլիմիզ-մէ թաքիպ օլանլարընն 100տէ 10 նիսպէթինտէ բէյ ագչէլերիլէ պէրապէր սէնէի մէդումէ գիլ-հիճճէսինին 8ինճի արիֆէ կիւ-նիւնէ գատար Լիվգաֆը Հիմա-յուն վարիսաթը Ուսմանիյէ ի-տարէսինէ կէլմէլէրի, վէ միւտ-տէթը մէգքիւրէտէն սօնրա իհա-լէի գաթիլերի իճրա գըլընճաճ-ղը իլան օլունուր։

28 խլուլ 98 5—5

Էվգաֆը Հիմայուն Մէճլիսը ի-տարէսինէն կէլէն իլան։

Խապինէի Էվգաֆը Հիմայունն խատէմէսինէ իսմալ օլունճաղ էլպիսէ իչին լիզում կէօրիւնէն չուհանրն մնհֆուզ օլան նիսմա-նէսի վէ միւնագասասընտա քի չէ-բաիթիվէճճլէ միւնագասասը իճրա օլունարագ պէհէր արշընը լիրա 100 ղրշ. հիսապլյյա թաղիպի էօհտե-սինտէ 30 ղրշտա թէգաբրուր իթթիկինտէն, պունտան աշաղը-յա թաղիպ օլանլարընն մնհը հալը բուսմինն գինճի բաղար իրթէսի կիւնինտէ դատար թէնզիլաթ գա-պուլ օլունճաղը՝ վէ իրթէսի եանի սալը կիւնիւ 100տէ 3 թէն-զիլ գապուլ օլունճաղը ճիհէթ-լէ օլ վէճճլէ թաղիպ օլանլարընն Մէճլիսը Իտարէի Էվգաֆա կէլ-մէլէրի իհթիար օլունուր։

30 խլուլ 98 3—3

ԱՆԹԻ ԻՏՐՕՍԹԻԳ

ՊՐՈՒՄԻՏՐՕԶ, ԵԱՆԻ ԹԷՐՏԷՆ ՀԱՍԸԼ ՕԼԱՆ ՅԷՆԱ ԳՕԳՈՒՅՈՒ ԻԶԱԼԷՅԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ԹՕԶ

Մաիւմ օլսըզը վէճճլէ թէրլի մէ-տէն ազ չոգ ֆէնա գոգա վէ թէսֆ-ֆիւն հասըլ օրար։ Պուռուն տէվսը պաղատէ վէքը օլունան Անթի-Իտրօ-Ռիէ մուսիճէսի օլսուպ, պոռ իրանը վիւ-ճու